

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: توسعه روستایی

گرایش: توسعه اجتماعی، مدیریت توسعه

گروه: علوم اجتماعی

به استناد مصوبه جلسه ۸۶۱ مورخ ۹۴/۳/۱۶ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّمَّانِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه روستایی

گروه: علوم اجتماعی

رشته: توسعه روستایی

گرایش: توسعه اجتماعی و مدیریت توسعه

دوره: کارشناسی ارشد

به استناد مصوبه هشتصد و شصت و یکمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی مورخ ۹۴/۳/۱۶ در مورد تایید برنامه های مدون و دارای مجوز اجرای دانشگاههای گروه یک تا زمان بازنگری در شورای برنامه ریزی آموزش عالی و با عنایت به مصوبه جلسه ۸۸/۸/۱۳ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در مورد برنامه کارشناسی ارشد توسعه روستایی با دو گرایش توسعه اجتماعی و مدیریت توسعه، این برنامه تا زمان بازنگری مصوب تلقی می شود.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

مدیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: توسعه روستایی با دو گرایش

۱- توسعه اجتماعی

۲- مدیریت توسعه

دانشکده علوم اجتماعی

مصوب جلسه مورخ ۸۸/۸/۱۳ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه توسعه روستایی دانشکده علوم اجتماعی بازرگاری و در دوپست و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۸/۸/۱۳ به تصویب رسیده است.

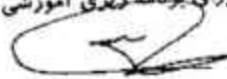

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

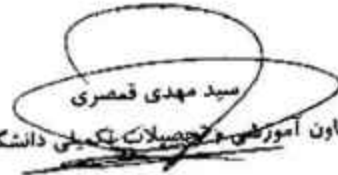
رشته : توسعه روستایی یا دو گرایش
مقطع : کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد توسعه روستایی یا دو گرایش که توسط اعضای هیات علمی گروه توسعه روستایی دانشگاه علوم اجتماعی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.
• این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
• هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

عبدالرضا سیف
دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

سید مهدی قمصری
معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۸۸/۸ / ۱۳ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته توسعه روستایی یا دو گرایش در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است. به واحد ذیربط ابلاغ شود.

فرهاد رحیمی
ریاست دانشگاه تهران

مشخصات کلی رشته

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه روستایی با دو گرایش «مدیریت

توسعه» و «توسعه اجتماعی»

۱- تعریف و هدف رشته

دوره کارشناسی ارشد توسعه روستایی با دو گرایش؛ مدیریت توسعه و توسعه اجتماعی در راستای تکمیل آموزش فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی و جهت تعمیق دانش و پژوهش در حوزه توسعه روستایی و ارتقاء سطح تخصص کارشناسان و پژوهشگران این حوزه دایر گردیده است.

با توجه به ادبیات توسعه در کشور های توسعه یافته و در حال توسعه وجود چنین رشته هایی یکی از ضروریات موتور محرکه توسعه در هر کشور می باشد لذا فارغ التحصیلان رشته های مختلف بخصوص علوم اجتماعی، مهندسی کشاورزی و علوم کشاورزی، علوم اقتصادی، منابع طبیعی و رشته های مرتبط و سایر علاقه مندان و کارگزاران که مایل به تکمیل و تعمیق دانش و پژوهش در این حوزه باشند می توانند در یکی از دو گرایش رشته ی توسعه روستایی مشغول به تحصیل شوند.

توسعه روستایی با شناخت علمی حیات اجتماعی روستاییان دانش روشنگری است که با وجود نو ظهور بودنش وظیفه سنگینی در راستای شناخت علمی زندگی اجتماعی بیش از نصف جمعیت جهان معاصر بخصوص در کشور های در حال توسعه، بر دوش کشیده است. این رشته علیرغم مدت زمان کوتاهی که از تاسیس آن در دانشگاهها، دانشکده ها و مراکز تحقیقی جهان می گذرد، تحقیقات گسترده ای را در راستای توسعه و پیشرفت جوامع روستایی انجام داده و مرز های جدیدی را در گستره ی شناخت انسان از زندگی اجتماعی در فضاهای مختلف روستایی گشوده است.

از این رو در ایران نیز مراکز مختلف آموزشی و موسسات دانشگاهی چه به صورت رسمی و چه غیر رسمی طی سالیان شماری بخصوص پس از اصلاحات ارضی، دست به مطالعه و پژوهش در جامعه روستایی زده اند تا بدین طریق پشوانه لازم علمی برای برنامه ریزی جهت توسعه و ترقی جوامع روستایی را در اختیار کارگزاران توسعه روستایی قرار دهند.

برنامه آموزش رشته توسعه روستایی نیز در طول سالهای ۱۳۶۹-۱۳۶۸ با تلاش چند تن از استادان دانشکده علوم اجتماعی و دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در چهار گرایش توسعه اجتماعی، مدیریت توسعه روستایی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی تدوین گردید و در تاریخ ۱۳۷۰/۴/۱۶ توسط کمیته برنامه ریزی کشوری به تصویب رسید. بگونه ای که فارغ التحصیلان رشته های علوم اجتماعی، آمار، علوم اقتصادی، علوم کشاورزی، منابع طبیعی و... می توانند در آزمون ورودی این رشته بعنوان داوطلب شرکت نمایند. از سال ۱۳۷۹ تاکنون دو گرایش از رشته توسعه روستایی در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران به دلیل وجود اعضاء هیات علمی با تخصص توسعه روستایی دایر بوده و دانشجویان زیادی را فارغ التحصیل نموده است. این دانشجویان پس از گذراندن این دوره (کارشناسی ارشد) می توانند بعنوان محققان و کارگزاران توسعه روستایی در راستای توسعه جوامع روستایی و حل برخی مسایل و مشکلات کشوری، شهری و روستایی در این حوزه گام بردارند.

با توجه به گرایشهای نظری معاصر در علوم مختلف به فعالیتهای و تحقیقات میان رشته ای، توسعه روستایی می تواند بعنوان رشته ای که با چشم انداز کل گرایانه تحقیق و پژوهش در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع روستایی را پوشش داده و با گسترش رفاه و توسعه این جوامع بخشی از مشکلات کشور ایران را که در حال توسعه و گذار است، حل نماید.

۲- ضرورت و اهمیت رشته

تجربه کشورهای توسعه یافته و همچنین کشورهای در حال توسعه نشان می دهد که برای حل دشواری های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی برای اجرای صحیح برنامه ریزی های مختلف در این کشورها شناخت علمی و عینی محیط روستایی از نخستین ضروریات است و بدون آن اجرای این برنامه ها قرین موفقیت نخواهد شد. دانشی که در این راستا به یاری برنامه ریزان و کارگزاران توسعه می آید، توسعه روستایی است که با بررسی ها و پژوهشهای خود راه برنامه ریزان را هموار می کند و در این زمینه به روشنگری های لازم دست می یابد. لذا این رشته با توجه به ماهیت میان رشته ای بودن

آن و رویکرد جامعه‌شناختی در نظر گرفته شده برای آن، می‌تواند در زمینه حل مسایل روستایی و بخشی از مسایل شهری راهگشا باشد. بخصوص در سال‌های پس از انقلاب اسلامی که سازندگی کشور در تمام سطوح و بخشها شروع شده، ضرورت شناخت محیط روستایی و روستاهای ایران بیش از پیش احساس شده است، چرا که مجمع جمعیت روستایی که تقریباً معادل ۴۰-۳۰ درصد کل جمعیت است و هرگونه تغییر در جمعیت شهری منجر از تغییرات و تحولات جمعیت روستایی می‌باشد. به همین دلیل بخش توسعه و عمران روستایی در برنامه ریزی کشور از اولویت ویژه‌ای برخوردار است و تاسیس، تجهیز و توسعه سازمان‌ها و ارگانهای نظیر جهاد سازندگی، مراکز خدمات روستایی، دهیاری‌ها، تعاونی‌های روستایی و... در همین رابطه انجام گرفته است. لذا از طرفی شناخت مسایل و دردهای جامعه خود نیمی از درمان است و میتواند راه گشا باشد، از طرف دیگر نیز روستا نه تنها سنگر اقتصادی کشور، که سنگر فرهنگی کشور نیز محسوب میشود. لیکن رشته توسعه روستایی ضرورتی است که انکار آن را نه تنها ناپسندیده گرفتن بخشی از دانش معاصر و حیات اجتماعی نیمی از جمعیت کشور بلکه نوعی پس روی و عقب ماندگی در فرایند توسعه نیز محسوب می‌شود. از این رو رشته توسعه روستایی می‌تواند با ایجاد دانشی نو اکمی درباره زندگی اجتماعی روستاییان و در واقع بخشی از جمعیت کشور در حل مسایل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور کارگزاران توسعه را یاری رساند.

۳- طول دوره و شکل نظام

متوسط دوره تحصیلی در این دوره دو سال و حداکثر دو و نیم سال پیش بینی شده است. واحد های هر نیم سال حداقل نه واحد می باشد و دروس بصورت ترمی - واحدی ارائه خواهند شد. هر واحد درس نظری معادل ۱۶ ساعت و هر واحد دروس عملی معادل ۳۲ ساعت می باشد.

۴- تعداد و نوع واحد های درسی

مجموع واحدهای که دانشجویان در دوره دو ساله کارشناسی ارشد توسعه روستایی می‌گذرانند ۳۲ واحد است که در جدول زیر خلاصه می‌شود:

ردیف	دروس	تعداد واحد
۱	دروس اصلی مشترک	۱۶ واحد
۲	دروس تخصصی هر گرایش	۸ واحد
۳	دروس اختیاری	۴ واحد
۴	پایان نامه	۴ واحد
	جمع	۳۲ واحد

۵- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان این رشته در حوزه های مختلفی از مشاغل چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی و تعاونی با توجه به سطح تخصص و کسب مهارت های علمی که در طول دوره خواهند داشت، می توانند مشغول به کار شوند. دانشجویان این رشته پس از فارغ التحصیل شدن از این دوره قادر خواهند بود در حوزه های مدیریتی، تحقیقی و آموزشی و مشاوره ای در سطوح شهری و روستایی در مشاغل مرتبط با رشته خود و سازمان های ذی ربط مشغول فعالیت شوند عمده ترین آنها به شرح زیر می تواند باشد:

در بخش دولتی:

الف) مراکز آموزشی و پژوهشی جهاد کشاورزی، منابع طبیعی و مراکز دانشگاهی و آموزش و پرورش
 ب) حوزه های برنامه ریزی اقتصادی، اجتماعی و در بخش خدمات روستایی اعم از ترویج و توسعه کشاورزی در روستاها

ج) مراکز اداری و سازمانی مثل وزارت کشور (دهیارها)، استانداریها (معاونت شهری و روستایی)

د) وزارت جهاد کشاورزی، سازمان جنگلها و مراتع منابع طبیعی و غیره

ه) وزارت رفاه و تامین اجتماعی بیمه روستاییان و غیره

و) وزارت تعاون و تعاونی های روستایی

در بخش خصوصی:

الف) موسسات پژوهشی خصوصی و مهندسی مشاور توسعه پایدار

ب) شرکت های کشت و صنعت، صنایع تبدیلی روستایی و غیره

ج) موسسات خصوصی خدمت رسانی روستایی در ابعاد مختلف

د) کارآفرینی و خلاقیت فردی فارغ التحصیلان با استفاده از منابع و امکانات بکر و ناشناخته روستا و ایجاد اشتغال برای روستاییان و خویش نظر آنچه که در کشورهای هندوستان و چین در گسترش تعاونیهای روستایی صورت گرفته است.

۶- شرایط و ضوابط ورود به دوره

رشته توسعه روستایی در قالب ضوابط عمومی و اختصاصی پذیرش دانشجو در رشته های کارشناسی ارشد دانشگاههای دولتی از طریق آزمون سراسری و با توجه به مواد و ضرایب امتحانی مصوب این رشته از بین دانشجویان واجد شرایط اقدام به پذیرش دانشجو می نماید.

۷- مواد و ضرایب امتحانی

ردیف	نام درس	ضریب
۱	زبان تخصصی	۲
۲	روش تحقیق	۲
۳	نظریه های جامعه شناسی	۲
۴	حوزه های توسعه روستایی (جامعه شناسی روستایی، برنامه ریزی، اصول و سازمان مدیریت، اقتصاد ایران، جامعه شناسی توسعه، مدیریت توسعه)	۳

جداول دروس

فصل دوم: جداول برنامه دروس

الف - دروس جبرانی برای دانشجویان هر دو گرایش بشرح جدول زیر است:

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	جامعه شناسی توسعه	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	جامعه شناسی روستایی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	روش تحقیق	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	نظریه های جامعه شناسی ۲	۴
	۱۲۸	-	۱۲۸	۸	جمع	

ب- دروس اصلی مشترک در هر دو گرایش بشرح جدول زیر است:

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	برنامه ریزی توسعه روستایی	۲	۳۲	—	۳۲	-
۲	توسعه اقتصادی	۲	۳۲	—	۳۲	-
۳	تحلیل تحولات جامعه روستایی ایران	۲	۳۲	—	۳۲	-
۴	دیدگاههای اجتماعی معاصر	۲	۳۲	—	۳۲	-
۵	روشهای تحقیق در توسعه روستایی	۲	۳۲	—	۳۲	-
۶	روش های پیشرفته آماری	۲	۳۲	—	۳۲	-
۷	دیدگاهها و نظریه های توسعه	۲	۳۲	—	۳۲	-
۸	نظریه های توسعه روستایی	۲	۳۲	—	۳۲	دیدگاهها و نظریه های توسعه
	جمع	۱۶	۲۵۶	—	۲۵۶	-

پ - دروس تخصصی برای دانشجویان گرایش توسعه اجتماعی بشرح جدول زیر است:

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	توسعه اجتماعی	۲	۳۲	-	۳۲
۲	رفاه و تأمین اجتماعی در جامعه روستائی	۲	۳۲	-	۳۲
۳	نابرابری اجتماعی و توسعه	۲	۳۲	-	۳۲
۴	سمینار مسائل و مشکلات اجتماعی جامعه روستائی و عشایری ایران	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع	۸	۱۲۸	-	۱۲۸

ت - دروس تخصصی برای دانشجویان گرایش مدیریت توسعه بشرح جدول زیر است:

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت		
			نظری	عملی	جم ع
۱	مدیریت روستایی در ایران	۲	۳۲	-	۳۲
۲	مدیریت و ارزیابی اقتصادی پروژه‌های توسعه روستایی	۲	۳۲	-	۳۲
۳	ارزیابی اجتماعی پروژه‌های توسعه روستایی	۲	۳۲	-	۳۲
۴	تجربیات توسعه روستایی در کشورهای دیگر	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع	۸	۱۲۸	-	۱۲۸

ث - دروس اختیاری هر دو گرایش که دانشجویان می‌توانند ۴ واحد از آنها را انتخاب نمایند
 بشرح زیر است:

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	تحولات جمعیتی و توسعه (با تاکید بر نواحی روستایی ایران)	۲	۳۲	-	۳۲
۲	اقتصاد کشاورزی	۲	۳۲	-	۳۲
۳	مردم‌شناسی ایلات و عشایر	۲	۳۲	-	۳۲
۴	دین و توسعه	۲	۳۲	-	۳۲
۵	روانشناسی اجتماعی	۲	۳۲	-	۳۲
۶	اقتصاد ایران	۲	۳۲	-	۳۲
۷	مشارکت و رهبری محلی	۲	۳۲	-	۳۲
۸	تغییرات اجتماعی	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع	۱۶	۲۵۶	-	۲۵۶

برنامه‌ریزی توسعه روستایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

این درس با هدف آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد توسعه روستایی با مفاهیم و اصول اصلی برنامه‌ریزی توسعه روستایی تدوین گردیده است. دو این درس ۴ تا ۶ جلسه از کلاس به مقدمات برنامه‌ریزی اختصاص داده می‌شود.

سرفصل مطالب درس

- ۱- اصول برنامه‌ریزی
- ۲- انواع برنامه‌ریزی از نظر حاکمیت، زمان، حوزه تحت پوشش، هدف
- ۳- برنامه‌ریزی تعاملی و انواع گردش‌ها
- ۴- برنامه‌ریزی توسعه روستایی و اهداف بنیادین
- ۵- نقش دولت در برنامه‌ریزی توسعه روستایی و پیش‌نیازها
- ۶- رهیافت‌های گوناگون برنامه‌ریزی توسعه روستایی
- ۶-۱- رشد کشاورزی Agricultural growth
- ۶-۲- برنامه‌ریزی جامع Comprehensive planning
- ۶-۳- برنامه‌ریزی همیسته Integrated rural development
- ۶-۴- قطب‌های رشد Growth context
- ۶-۵- برنامه‌ریزی آمایش سرزمین و روستاها Spatial planning
- ۶-۶- برنامه‌ریزی چند سطحی Multi-level planning
- ۷- برنامه‌ریزی‌های توسعه روستایی در ایران قبل و بعد از انقلاب اسلامی.

منابع

۱. آمایش، حسین (۱۳۷۵) برنامه‌ریزی روستایی در ایران، دانشگاه پیام نور.
۲. کامران، فریدون (۱۳۷۴) توسعه برنامه‌ریزی روستایی، توسعه انتشارات آوای نور.
۳. میسرا، ر. پ. (۱۳۵۳) شناخت روش برنامه‌ریزی مکانی برای عمران روستایی در ایران، مرکز آموزش پژوهش در برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سازمان برنامه.

۴. مرکز امور توسعه آسیا و حوزه اقیانوس آرام (۱۳۶۶) "نظارت و ارزشیابی توسعه روستایی"، مترجم سعید کیا کجوری، سازمان برنامه و بودجه.
۵. میسرا آر. پی. و کی. وی سوندارام (۱۳۷۱) "نگرینه‌های توسعه روستایی"، مترجم شهید مهندس علی اکبر، مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی.
۶. هیران دی. دیاس و دی. دلیو. ای ویکرامانایاک (۱۳۷۷) "درسنامه برنامه‌ریزی توسعه روستایی"، وزارت جهاد سازندگی.

- 1- MD Anisur Rahman (1993), "People of self – Development", Zed Books London— New Jersey.
- 2- "Rural appraisal" (1997), Institute for participatory practice, India.
- 3- FAO (2003), "Gender, Key to sustainability and food security" Rome, Italy.
- 4- Rural Development" Santay aziz the Macmillam Press LTD 1968.
- 5-Sheperd Andrew (1998) "Sustainable Rural Development" hong kong.
- 6-Misra (eds) (1981) "Humaniting development; Essays" on people, space and development"
- 7-UNIDO (1984) "Social aspect of Individualization" working paper, UNIDO/ Is. 441, 14 Feb.

توسعه اقتصادی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف این درس آشنایی دانشجویان با مباحث مفاهیم توسعه اقتصادی، مدل‌های توسعه اقتصادی و ابعاد آن می‌باشد. بررسی وجوه تشابه و تفاوت توسعه و رشد از دیگر اهداف این درس است.

سرفصل مطالب درس

۱. مفاهیم و تعاریف

- جهان رو به توسعه، کشورهای غنی، فقیر، رشد و توسعه

۲. آغاز رشد اقتصادی مدرن

- نگاهی به تاریخ، استعمار و استقلال

- موانع

۳. توسعه اقتصادی و رفاه انسانی

- رشد اقتصادی و فقر

- توزیع مجدد همراه با رشد

- رشد عدالت

۴. توسعه اقتصادی و منابع انسانی

- جمعیت و توسعه

- نقش نیروی کار در توسعه اقتصادی، الگوهای اشتغال، تخصیص مجدد نیروی کار

- نقش آموزش در توسعه اقتصادی

- آثار بهداشت به توسعه اقتصادی

۵ منابع و سرمایه

- نیازهای سرمایه‌گذاری برای رشد

- منابع پس‌انداز داخلی و بین‌المللی

- سیاست‌های مالی، بودجه دولت، مالیات و سرمایه‌گذاری خصوصی

۶ بخش‌های اقتصادی

- بخش‌های تولیدی، کشاورزی، صادرات و مواد اولیه، صنعت، پیوندهای بخش‌های تولیدی

- بخش تجارت، استراتژی‌های تجاری، تجارت و صنعتی شدن.

منابع

۱. میر، جرالد ماروین (۱۳۷۸)، توسعه اقتصادی، مترجم غلامرضا آزادارمکی، جلد اول و جلد دوم، نشر نی، چاپ اول، تهران، ایران.
۲. عظیمی آرانی، حسین (۱۳۷۱) "مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصادی ایران"، نشر نی، چاپ دوم، تهران، ایران.
۳. گروه تحقیق "مطالعات شهری و منطقه‌ای" (۱۳۸۵) "توسعه و توسعه نیافتگی"، نشر ایران، چاپ اول، تهران، ایران.
۴. رایسنون، جون (۱۳۴۵) "جنبه‌هایی از توسعه و توسعه نیافتگی"، ترجمه حسین گلریز، نشر نی، تهران، ایران.
۵. اوانز، پیتر (۱۳۸۰) "توسعه یا چپاول، نقش دولت در تحول صنعتی"، مترجم عباس زندیاف و عباس مخیرا، انتشارات طرح نو، تهران، ایران.
۶. عیسوی، چارلز (۱۳۶۹) "تاریخ اقتصادی ایران"، ترجمه یعقوب آژند، نشر گستره، تهران، ایران.
۷. رایسنون، جون (۱۳۵۶) "مقدمه‌ای بر نظریه اشتغال"، ترجمه احمد شهنشاهی، چاپ دوم، شرکت سهامی کتاب‌های جیبی.
۸. خادم آدم، ناصر (۱۳۷۰) "اصلاحات در سیاست توسعه، نقد و تحلیل"، مؤسسه اطلاعات، چاپ اول، تهران، ایران.
۹. ساخار، جورج و دیگران (۱۳۷۰) "آموزش برای توسعه، تحلیلی از گویش‌های سرمایه‌گذاری"، مترجمان پریدخت وحیدی و حمید سهرابی، سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات تهران، ایران.

تحلیل تحولات جامعه روستایی ایران

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -

هدف

هدف از ارائه این درس آگاهی دانشجویان از تحولاتی است که جامعه روستایی و نظام ارضی ایران در طول تاریخ بخود دیده است. در این درس با دید جامعه‌شناختی تاریخی ابتدا ویژگی‌های ساختار سیاسی-اجتماعی را مورد بحث قرار داده و سپس نظام ارضی و نظام بزرگ مالکی ایران را در سه مقطع از نظام اقطاع‌داری تا اصلاحات ارضی ۱۳۴۱، پس از اصلاحات ارضی تا سال ۱۳۵۷ و در نهایت تحولات نظام ارضی و ساختار جامعه روستایی ایران پس از انقلاب اسلامی مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت.

شرح مطالب درس

- ۱- پیشینه تاریخی (تحلیل ساختار جامعه ایران در طول تاریخ)
 - ۱-۱- نظریه ساختار فتودالی در ایران
 - ۱-۲- نظریه ساختار بوروکراتیک در ایران
 - ۱-۳- نظریه ساختار نیمه‌فتودالی یا شبه فتودالی در ایران
 - ۱-۴- نظریه نظام آسیایی
 - ۱-۵- جمع‌بندی با تاکید بر آراء این خلدون.
- ۲- تحولات نظام ارضی و ویژگی‌های بزرگ مالکی در ایران.
 - ۲-۱- نظام اقطاع‌داری و رواج آن از قرن پنجم هجری
 - ۲-۲- تیول‌داری و رواج آن از زمان مغول تا مشروطیت
 - ۲-۳- لغو تیول‌داری و تثبیت مالکیت‌های ارضی
 - ۲-۴- انواع مالکیت‌های ارضی پیش از اصلاحات ارضی.

- ۳- برنامه اصلاحات ارضی و مراحل سه گانه آن در ایران
- ۳-۱- تحلیل نتایج اجتماعی اصلاحات ارضی
- ۳-۲- تحلیل نتایج اقتصادی اصلاحات ارضی
- ۴- تحولات نظام ارضی پس از اصلاحات ارضی در ایران
- ۴-۱- گسترش بهره‌برداری‌های خانوادگی
- ۴-۲- پیدایش بهره‌برداری‌های جدید (مدل‌های جدید توسعه کشاورزی)
- ۴-۲-۱- شرکت‌های سهامی زراعی.
- ۴-۲-۲- شرکت‌های کشت و صنعت.
- ۴-۲-۳- نظام تعاونی‌های تولید کشاورزی.
- ۵- تحولات نظام ارضی و توسعه جامعه روستایی پس از انقلاب اسلامی
- ۵-۱- مشاع‌های روستایی
- ۵-۲- مراکز خدمات روستایی
- ۵-۳- تحلیل برنامه‌های بهسازی در روستاها.

منابع

- ۱- هوگلاند، اریک ج (۱۳۸۱)، زمین و انقلاب در ایران، ترجمه فیروزه مهاجر، نشر شیرازه، تهران.
- ۲- عمید، محمدجواد (۱۳۸۳) کشاورزی، فقر و اصلاحات ارضی در ایران، ترجمه سیدرامین امینی‌نژاد، نشر نی.
- ۳- ازکیا، مصطفی؛ خفاری، غلامرضا (۱۳۸۲) جامعه‌شناسی توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران، نشر نی.
- ۴- طالب، مهدی عنبری، موسی (۱۳۸۴) جامعه‌شناسی توسعه روستایی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۵- اهلرس، اکارت (۱۳۸۰) (شهر- روستا- عشایر)، ترجمه عباس سعیدی، تهران، نشر منشی.
- ۶- وثوقی، منصور (۲۸۴) جامعه‌شناسی روستایی، تهران، انتشارات کیهان.
- ۷- عبداللهی، محمد (۱۳۷۸) نظام‌های بهره‌برداری انتشارات وزارت کشاورزی تهران.
- ۸- فوران، جان (۱۳۷۸) تاریخ تحولات اجتماعی ایران، ترجمه احمد ندین تهران.

- ۹- ایرلعامیان، پرواند (۱۳۸۱) ایران بین دو انقلاب، نشر نی، ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتحی.
- ۱۰- کاتوزیان، محمدعلی همایون (۱۳۸۰) تضاد بین دولت و ملت در ایران، ترجمه علیرضا طیب، نشر نی.
- ۱۱- کاتوزیان، محمدعلی همایون (۱۳۷۷) نه مقاله در جامعه‌شناسی تاریخی ایران، علیرضا طیب، نشر مرکز.
- ۱۲- ولی، عباس (۱۳۸۰) ایران پیش از سرمایه‌داری، ترجمه حسن شمس‌آوری، نشر مرکز، تهران.
- ۱۳- نعمانی، فرهاد (۱۳۵۸) تکامل فتو‌دلیسم در ایران، انتشارات خوارزمی، تهران.
- ۱۴- لمیتون، آن‌کی (۱۳۳۵) مالک و زارع در ایران، ترجمه منوچهر امیری، انتشارات ترجمه و نشر کتاب.
- ۱۵- سیمای مالکیت اراضی مزروعی ایران (۱۳۷۶) وزارت کشاورزی، تهران.

دیدگاه‌های اجتماعی معاصر

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با دیدگاه‌های متفکرانی است که در قرن بیستم به خصوص نیمه دوم آن در زمینه مسائل اجتماعی، دگرگونی‌های اجتماعی - فرهنگی جوامع انسانی صاحب‌فکر و نظر بوده به‌علاوه نیز موجب خلق پارادایم‌های جدیدی گردیده‌اند.

سرفصل مطالب درس

۱- مدرنیته و جامعه‌شناسی

۲- کلاسیک‌های جامعه‌شناسی و ذهن مشغول‌های آنها

۳- دور کیم، وبر، مارکس و توسعه

۴- آراء آنتونی گیدنز

-پیامدهای مدرنیته

-تجدد و تشخیص

-جهان رها شده

راه سوم و...

۵- آراء بورگن هابرماس

-پروژه ناتمام مدرنیته

-عقلانیت و کنش ارتباطی

-حوزه عمومی

معرفت و تعلقات بشری و...

۶- آراء پیریوردیو

۷- بررسی و نقد دیدگاه‌های پست مدرنیسم

- آراء فوکو، بودریارو...

منابع

- ۱- فروید، زولین (۱۳۷۵) جامعه‌شناسی ماکس وبر، ترجمه عبدالحمید نیکت گهر، انتشارات نیکان.
- ۲- کلمن، جیمز (۱۳۷۷) بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، نشر نی.
- ۳- هولاب، رابرت (۱۳۷۵) نقد در حوزه عمومی، ترجمه حسین بشیریه، نشر نی.
- ۴- دریفوس، هیوبرت: رایینو، پل (۱۳۷۶) فراسوی ساختارگرایی، ترجمه حسین بشیریه، نشر نی.
- ۵- کرایب، یان (۱۳۷۸) نظریه اجتماعی مدرن از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مختبر، انتشارات آگام.
- ۶- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸) سیاست جامعه‌شناسی و نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، نشر نی.
- ۷- نوذری، حسینعلی (۱۳۸۰) پست مدرنیته و پست مدرنیسم (مجموعه مقالات)، انتشارات نقش جهان.
- ۸- نوذری، حسینعلی (۱۳۸۰) مدرنیته و مدرنیسم (مجموعه مقالات)، انتشارات نقش جهان.
- ۹- کهن، لارنس (۱۳۸۱) از مدرنیسم تا پست مدرنیسم، ترجمه عبدالکریم رشیدیان، نشر نی.
- ۱۰- فوکویاما، فرانسیس (۱۳۷۹) پایان نظم، ترجمه غلامعباس توسلی، انتشارات ابراربان.
- ۱۱- لیونارتزان فرانسوا (۱۳۸۱) وضعیت پست مدرن، ترجمه حسینعلی نوذری، انتشارات گام نو.
- ۱۲- ابادری، یوسف (۱۳۷۷) نبرد جامعه‌شناسی، انتشارات طرح نو.
- ۱۳- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸) راه سوم (بازسازی سوسیال دموکراسی)، ترجمه منوچهر صبوری، انتشارات شیرازه.
- ۱۴- پیرسون، کریستوفر (۱۳۸۱) معمای مدرنیته (گفتگو با آنتونی گیدنز)، علی اصغر سعیدی، انتشارات کویر، ۱۳۸۱.
- ۱۵- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷) پیامدهای مدرنیته، ترجمه محسن ثلاثی، نشر مرکز.
- ۱۶- هابرماس، یورگن (۱۳۸۲) دگرگونی ساختاری حوزه عمومی، ترجمه جمال محمدی، نشر افکار.
- ۱۷- سیدمن، استیون (۱۳۸۶) کشاکش آراء در جامعه‌شناسی، ترجمه هادی جلیلی، نشر نی.
- ۱۸- هابرماس، یورگن (۱۳۸۴) نظریه کنش ارتباطی، ترجمه کمال پولادی، انتشارات روزنامه ایران.

روشهای تحقیق در توسعه روستایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ---

هدف

هدف از این درس آشنایی با روش‌های مطالعه و پژوهش کیفی در توسعه روستایی است. از آنجا که در حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی روش‌ها و تکنیک‌های متنوعی جهت مطالعه موضوعات خاص هر حوزه ابداع گردیده و بکار گرفته می‌شود، در حوزه مطالعات توسعه نیز روش‌ها و تکنیک‌هایی به وجود آمده و گسترش یافته است که خاص این رشته بوده و از آن روش‌ها در پژوهش‌های توسعه روستایی بهره گرفته می‌شود. روش‌های ذیل از عمده‌ترین روش‌های مطالعاتی توسعه هستند که بطور گسترده‌ای کاربرد دارند.

سرفصل مطالب درس

۱- ابزارها و روش‌های مشارکتی توسعه روستایی

الف) ارزیابی اجتماعی تدوین طرح

ب) ارزیابی سریع روستایی

پ) ارزیابی مشارکتی روستایی

ت) ارزیابی مشارکتی ارتباطات روستایی

ث) روش‌ها و تکنیک‌های رایج در PRCA

۲- شاخص‌شناسی و روش‌های سنجش توسعه روستایی

الف) انواع شاخص‌های توسعه روستایی

ب) حوزه‌های مختلف و ابعاد روستایی مرتبط با توسعه

ب) معیارها و مقیاس‌های سنجش شاخص‌ها
ت) کاربرد شاخص‌ها در توسعه روستایی و مطالعات روستایی

۳- سیستم اطلاعات جغرافیایی و توسعه روستایی

الف) معرفی مقدماتی انواع نرم‌افزارهای GIS

ب) کاربردهای نرم‌افزارها

پ) معرفی نرم‌افزار مرتبط با مطالعات روستایی

ت) حوزه‌ها و موضوعات مطالعات روستایی مرتبط با GIS

ث) نقشه‌ها، نمودارها و گراف‌ها در مطالعات روستایی

۴- تکنولوژی‌های ارتباطی و اطلاعاتی ICTs و توسعه روستایی

الف) نقش ICTs در توسعه روستایی

ب) کاربرد ICTs در توسعه روستایی

پ) زمینه‌های روستایی مرتبط با ICTs

ت) پیامدهای ICTs در توسعه پایدار روستایی

منابع و مآخذ

۱- طالب، مهدی (۱۳۸۰) شیوه‌های عملی مطالعات اجتماعی، انتشارات دانشگاه تهران.

۲- ازکیا، مصطفی؛ دربان آستانه، علیرضا (۱۳۸۲) روشهای کاربردی تحقیق، و انتشارات کیهان.

۳- ازکیا، مصطفی (۱۳۸۷) رهیافت‌ها و روشهای تحقیق کیفی در توسعه روستایی، نشر نی.

1-Mikkelsen, Britna (1995) Methods for Development Work and Research: a Guide for Practitioners, Sage Publication Ltd.

2-Miles, Matthew B. & Huberman, Michael. a, (1994) Qualitative Data Analysis, Sage Publications Ltd.

3-Staruss, Anselm & Corbin, Juliet, (1990) Basics of Qualitative Research: Grounded Theory, Procedures and Techniques, Sage Publications Ltd.

روش های پیشرفته آماری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: --

هدف

هدف از ارائه این درس آگاهی دانشجویان به تکنیک ها و روشهای تحلیل دادهای کمی و کاربرد آنها در پژوهش های مربوطه است. دانشجویان با فراگیری تکنیکهای آماری پیشرفته قادر به انجام تحلیلهای کمی می گردند.

سر فصل مطالب درس

اسمهایت داده ها (تحقیق کمی - تحقیق کیفی)

۲- مفاهیم و متغیرها

۳- مقیاس اندازه گیری (سنجش)

۴- روش های نمونه گیری

۵- آزمونهای آماری در سطوح سنجش مختلف

۶- رگرسیون چند متغیره

۶- تحلیل واریانس

۷- رگرسیون لجستیک

۸- تحلیل عاملی

منابع

۱- کرلینجر، فرد و پنهاوزر، الازار (۱۳۸۷) رگرسیون چند متغیره در علوم رفتاری، ترجمه حسن سروایی، سمت.

۲- بیللاک، هوبرت، ام. (۱۳۷۶) استنباطهای علی در پژوهش غیر آزمایشی، ترجمه محمدرضا شادور، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.

۳- منصورفر، کریم (۱۳۸۵) روش های پیشرفته آماری، انتشارات دانشگاه تهران

۴- ساروخانی، باقر (۱۳۸۲) روش های تحقیق در علوم اجتماعی، جلد سوم انتشارات دیندار.

دیدگاه‌ها و نظریه‌های توسعه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

با توجه به اینکه پارادایم توسعه در تاریخ تحول و شکل‌گیری خود با فراز و نشیب‌هایی مواجه بوده و دوره‌های مختلف راهبردها و تئوری‌های متفاوتی حاکم بوده است و هر یک از این تئوری‌ها استراتژی‌های خاص را جهت بازسازی و توسعه جوامع ارائه کرده‌اند لذا آشنایی و مطالعه هر یک از نظریه‌های توسعه می‌تواند چشم‌اندازهای روشنی را در بینش توسعه باز نماید و افق تطبیقی هر یک از نظریه‌ها را به لحاظ نقاط قوت و ضعف و راهکارهایی را که در توسعه جوامع و تحلیل توسعه‌نیافتگی آنها ارائه کرده‌اند، گسترش دهد. هدف از این درس آشنایی با نظریه‌ها و پارادایم‌های حاکم بر توسعه از اوایل دهه ۱۹۵۰ تا به امروز است.

سرفصل مطالب درس

۱- مفاهیم و اصطلاحات

توسعه، تغییر اجتماعی، توسعه‌نیافتگی، جهان سوم، رشد اقتصادی، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، ...

۲- دیدگاه جامعه‌شناسان کلاسیک و گذار تاریخی جوامع

آگوست کنت، مارکس، اسپنسر، دورکیم، وبر و ...

۳- دیدگاه نوسازی

۴- دیدگاه وابستگی

۵- دیدگاه نظام جهانی

۶- جهانی شدن و توسعه

۷. سرمایه اجتماعی و توسعه

۸. پسااستعمار و پسا توسعه

منابع

- ۱- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (۱۳۸۴) جامعه‌شناسی توسعه، تهران، انتشارات کیهان
- ۲- ازکیا، مصطفی (۱۳۷۷) جامعه‌شناسی توسعه، تهران: انتشارات کلمه
- ۳- سن، آلون (۱۳۸۰) تغییرات اجتماعی و توسعه، ترجمه محمود حبیبی مظاهری، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۴- گلدتورپ، جی.ای (۱۳۷۱) جامعه‌شناسی کشورهای جهان سوم، ترجمه جواد طهوریان، تهران: انتشارات آستان قدس رضوی.
- ۵- هریسون، دیوید (۱۳۷۶) جامعه‌شناسی نوسازی و توسعه، ترجمه علیرضا کلدی، تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- ۶- روکس برو، یان (۱۳۷۰) بررسی نظریه‌های توسعه‌یافتگی، جامعه‌شناسی توسعه، ترجمه مصطفی ازکیا، تهران: نشر توسعه
- ۷- ویزر، مایرون (۱۳۵۴) نوسازی جامعه، ترجمه مقدم مراغه‌ای، تهران: نشر فرانکلین.

1-Furtado, C. (1969) Development and Under Development.

2-Frank, a. g. (1967) Sociology of Development and Under Development of Sociology.

3-Long, n. (1977) An Introduction of The Sociology of Rural Development, Tavistok; London.

نظریه‌های توسعه روستایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: دیدگاه‌ها و نظریه‌های توسعه

هدف

با توجه به اینکه از اوایل صنعتی شدن تا به امروز مسایل روستایی و توسعه درجوامع روستایی تحت تاثیر صنعتی شدن و راهبردهای مختلف توسعه بوده است، لذا از ابتدای توجه به توسعه روستایی و مسایل روستا؛ سیاست‌ها، نظریه‌ها و راهبردهای مختلفی در هر دهه، دیدگاه‌های توسعه روستایی را شکل داده است. مطالعه و بررسی هر یک از تئوری‌های توسعه روستایی علاوه بر روشن نمودن نقاط ضعف و قوت هر یک از تئوری‌ها و راهکارهایی را که ارائه می‌دهند، ما را در اتخاذ یک تئوری مناسب با زمان و مکان توسعه کمک نموده و استراتژی‌های مناسبی را که برای حل مسایل توسعه روستایی مؤثر هستند در اختیار ما قرار می‌دهد. هدف از این درس آشنایی با این تئوری‌ها و ایجاد چشم اندازی تئوریک جهت تحلیل مسایل روستایی است.

سرفصل‌های مطالب درس

۱- تحول راهبردهای توسعه روستایی از سالهای ۱۹۵۰ تا ۲۰۱۰

الف) دیدگاه نوسازی و توسعه روستایی

ب) انتقال تکنولوژی، مکانیزاسیون، کشاورزی عمقی، انقلاب سبز و...

پ) توزیع مجدد، نیازهای اساسی، توسعه روستایی یکپارچه و...

ت) تعدیل ساختاری، بازار آزاد، رشد سازمان‌های غیر دولتی و...

ث) اعتبارات خرد، ارزیابی مشارکتی روستایی جنسیت و توسعه و...

۲- بازاندیشی در توسعه روستایی: نظریه‌های معاصر توسعه روستایی

۳- توسعه پایدار روستایی:

۴- مدیریت توسعه روستایی: رویه‌ها، اصول و انتخاب‌ها

۵- دولت و توسعه روستایی

منابع

- ۱- چمبرز، رابرت (۱۳۷۶) توسعه روستایی: اولویت‌بخشی به فقرا، ترجمه مصطفی ازکیبا، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- ۲- چمبرز، رابرت (۱۳۸۱) چالش با حرفه‌ها، ترجمه علیرضا خرمایی، تهران: سلسله انتشارات روستا و توسعه وزارت جهاد و کشاورزی مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی
- ۳- طالب، مهدی، عنبری موسی (۱۳۸۷) جامعه‌شناسی توسعه روستایی، انتشارات دانشگاه تهران.
- 1- Elis, Frank & Biggs, Stephen (2001) Evolving Themes in Rural Development 1950s-2000s, Development Policy Review 19(4): 437-448
- 2- Ashley, Caroline & Maxwell, Simon (2001) Rethinking Rural Development, Development Policy Review 19(4): 395-425
- 3- Chambers, Robert (2004) Ideas for Development: Reflecting Forwards, England: Institute of Development Studies ISBN | 85864 848 3.

توسعه اجتماعی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش نیاز: -

هدف

هدف از ارائه درس آشنایی دانشجویان به تحولات و تغییرات در دیدگاه‌های توسعه اجتماعی و نیز آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در توسعه اجتماعی است. در این درس فرایند شکل‌گیری دیدگاه‌های توسعه اجتماعی در غرب و نیز بهره‌مندی از این دیدگاه‌ها در کشورهای در حال توسعه مورد بحث قرار خواهد گرفت. دانشجویان در این درس همچنین با روش‌کاربرد نظریه‌های توسعه اجتماعی در تحلیل تحولات و تغییرات اجتماعی آشنا می‌شوند. از دیگر اهداف این درس بکارگیری نظریه‌های توسعه اجتماعی در تحلیل فرایند توسعه اجتماعی ایران است.

سرفصل مطالب درس

- تبیین مفاهیم و رویکردها و نگاه گذشته به توسعه
- توسعه اجتماعی در اجلاس کپنهاگ (۱۹۹۵، ۲۰۰۵)
- شاخص‌های توسعه اجتماعی و توسعه انسانی
- CBOs, NGOs و نقش آنها در توسعه اجتماعی
- سرمایه اجتماعی، مفهوم و شاخص‌ها
- دیدگاه‌ها و نظریه‌های توسعه اجتماعی (آمارتیا سن، و...)
- حکمرانی خوب و توسعه اجتماعی
- ICT و توسعه اجتماعی
- بررسی توسعه اجتماعی در ایران و چالش‌های آن

منابع

- 1- لژیلا، مصطفی و فیروزآبادی، سید احمد (۱۳۸۳) سرمایه اجتماعی و نقش آن در تشکیل های تولیدی: مطالعه موردی حوزه آبریز کرخه. مجله جامعه شناسی ایران، دوره پنجم، شماره ۴.
- 2- استیگلیتز، جوزف (۱۳۸۲) به سوی پارادایم جدید توسعه، مترجم: مردانی گیوی، اسماعیل. مجله سیاسی اقتصادی، شماره ۱۹۶-۱۹۵، صص ۱۱۵-۱۰۴.
- 3- استیگلیتز، جوزف (۱۳۸۲) به سوی پارادایم جدید توسعه، مترجم: مردانی گیوی، اسماعیل. مجله سیاسی اقتصادی، شماره ۱۹۸-۱۹۷، صص ۱۸۹-۱۷۸.
- 4- سیانام، رابرت (۱۳۸۰) دموکراسی و سنت های مدنی، مترجم: دافروز، محمدتقی، انتشارات روزنامه سلام، تهران.
- 5- تاجبخش، کیان (۱۳۸۴) سرمایه اجتماعی، اعتماد دموکراسی و توسعه، مترجمین: خاکباز، الفشین و پویان، حسن شیرازه، تهران.
- 6- توسعه اجتماعی (۱۳۸۴) مجموعه مقالات همایش سیاست ها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران، جلد سوم، تهران: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی.
- 7- سن، آمارتیا کوهار (۱۳۸۱) توسعه به مثابه آزادی، مترجم: وحید محمودی، انتشارات دهستان، تهران.
- 8- فصلنامه رفاه اجتماعی (۱۳۸۰) ویژه نامه سیاست اجتماعی، سال سوم، شماره ۱۰.
- 9- فیروزآبادی، سید احمد (۱۳۸۴) نقد و معرفی کتاب بولینگ پکتفردا فرومیشی و احیای مجدد اجتماع امریکایی، مجله جامعه شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۲، صص ۱۵۶-۱۶۴.
- 10- اصفهاری، غلامرضا امینی، رضا (۱۳۸۸) کیفیت زندگی شخص توسعه اجتماعی، تهران شیرازه.
- 11- مجموعه مقالات همایش توسعه اجتماعی (۱۳۸۰)، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران.
- 12- میدری، احمد و خیرخواهان، جعفر (۱۳۸۳)، حکمرانی خوب بنیان توسعه، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، تهران.
- 13- میرزایی، حسین، اصفهاری، غلامرضا، کریمی، علی (۱۳۸۹) صنعتی شدن و کیفیت زندگی، مجله توسعه روستایی، دانشگاه تهران، سال اول.
- 14- ناطق پور، محمدحواد و فیروزآبادی، سید احمد (۱۳۸۵)، شکل گیری سرمایه اجتماعی و فراتحلیل عوامل مؤثر بر آن، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۸، صص ۱۶۰-۱۹۰.
- 15- بهرگش، آتال و دیگران (۱۳۷۹) فقر و مشارکت در جامعه مدنی، مترجم: پاد، ایرج، سروش، تهران.

1-Booth, D.(1994) Rethinking Social Development, Rutledge.

2-Castells, Manuel(1999), Information Technology, Globalization and Social Development UNRISD Discussion Paper No. 114, September.

3-Gary Jacobs and Harlen Cleveland, "social Development Theory", is available www.marhettservice.org/Essays/SocialDevelopmentTheory.htm

4-United Nations, World Summit for Social Development Copenhagen, Denmark, 6-12 March 1995.

5-Grootaert, C and Bastelaer, T. (2002) *The Role of Social Capital in Development*, Cambridge Univ. Press.

6-Mazumdar, Krishna.(1996) *An Analysis of Causal Flow between Social Development and Economic Growth*, *American Journal of Economic and Sociology*, Vol. 50, No. 3 PP. 361-385, .

7-Midgley, J.,(1995) *Social Development: The Development Perspective in Social Welfare*, Sage Publication.

8-Putnam, R.(2000) *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, Simon and Schuster, New York.

9-Riche, Nancy.(2000) *Economic and Social Development: Two Sides of the Same Coin*, *Economic Development and Social Responsibility* June 30.

9-Skidmore, David.(2000) *Civil Society, Social Capital and Economic Development*, *International Studies Association, 41st Annual Convention, Los Angeles, CA March 14-18*.

10-Stiglitz, Joseph.(2002) *Participation and Development: Perspectives from the Comprehensive Development Paradigm*, *Review of Development Economics*, Vol. 6, pp. 163-182.

11-United Nations, Commission for Social Development Report on the forty-third session, 20 February 2004 and 9-18 February 2005.

رفاه و تأمین اجتماعی در جامعه روستایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

درس برنامه ریزی و رفاه اجتماعی به بررسی مفاهیم، دیدگاه‌های نظری و حوزه های موضوعی مربوط به برنامه ریزی و رفاه اجتماعی می پردازد. با توجه به کاربردی بودن مباحث توسعه این درس به بررسی، تحلیل و نقد دیدگاه‌های نظری و کاربردی در حوزه مطالعات برنامه ریزی و رفاه اجتماعی پرداخته و با بررسی سوابق بحث در محورهای فوق الذکر به موضوع ایران در چارچوب و محورهای سیاستگذاری و برنامه ریزی رفاهی و اجتماعی در ایران خواهد پرداخت و سعی می گردد که جایگاه سیاست های اجتماعی و رفاهی در برنامه های توسعه ای در ایران بررسی شود. در ضمن عملکرد سیاستهای رفاهی دولت نیز در برنامه های رفاهی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و نگاهی هم به بحث های مربوط به سیاستهای رفاهی و حمایتی- بیمه ای در سطح روستایی خواهیم داشت.

سرفصل دروس:

- تعریف سیاستگذاری اجتماعی و تاریخچه
- ابعاد و شاخص های رفاه اجتماعی
- اندیشه ها و مفاهیم در سیاستگذاری اجتماعی
- نظام رفاهی: چرایی، وجوه، چهار نظریه ابتدایی رفاه اجتماعی
- تاریخچه تحولات برنامه های رفاهی
- توزیع منابع رفاهی (تقسیم کیک رفاهی)

- مروری بر مفاهیم اساسی رفاهی آزادی و برابری
- ایدئولوژی های رفاهی (راست افراطی، محافظه کار، سوسیال دموکراسی و مارکسیسم)
- شاخص های کیفیت زندگی
- فقر و نابرابری در ایران (سیاستگذاری برای رفاه اجتماعی و کاهش فقر)
- ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی در ایران
- صندوق های بیمه روستایی
- رفاه ذهنی، شاخص ها و وضعیت ایران در مقایسه با سایر کشورها
- توانمند سازی، روابط اجتماعی و رفاه اجتماعی
- آسیب شناسی نظام رفاهی در ایران

منابع و مأخذ:

- افتخاری، رکن الدین و مرتضی نوکلی (۱۳۸۲) رفاه اجتماعی روستایی، رویکردی شناختی در تبیین معرفیها، مدرس، دوره ۷، شماره ۲.
- بلیک مور، کن (۱۳۸۵) مقدمه بر سیاستگذاری اجتماعی، مترجم: سعیدی و صادقی جقه، تهران: موسسه عالی پژوهش و تامین اجتماعی
- حیدری، علی (۱۳۸۲) تحلیلی کلی بر سیر تطور ساختاری تامین اجتماعی در ایران و تبیین عوامل مساعد و نامساعد توسعه آن، فصلنامه تامین اجتماعی، سال پنجم، شماره ۱۵.
- خداداد کاشی، حیدری و باقری (۱۳۸۴) بر آورد خط فقر در ایران طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۶۰ فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، شماره ۱۷
- راشقر، حسین و ابراهیمی، زهرا (۱۳۸۶) فقر در ایران طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۱ فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، شماره ۲۴.
- زاهدی اصل، محمد (۱۳۸۱) مبانی رفاه اجتماعی، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی
- صدیق، ایمانی و فیروزآبادی (۱۳۸۶) تحلیل مدل های حکمرانی شهری در انتخابات سومین دوره شورای اسلامی شهر تهران، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۶.
- فاروق احمد، غازی (۱۳۸۴) فقر، رفاه و توانمندسازی، مترجم: احمدکبا دلیری، فصلنامه تامین اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۳.

- فیتزپتریک، تونی (۱۳۸۳) نظریه رفاه، مترجم: همایون پور، تهران: موسسه عالی پژوهش و تامین اجتماعی
- فیتزپتریک، تونی (۱۳۸۵) نظریه های رفاه جدید، مترجم: همایون پور، تهران: موسسه عالی پژوهش و تامین اجتماعی
- ماهر، علی و مظفر کریمی (۱۳۸۲) تامین اجتماعی در برنامه های توسعه، فصلنامه تامین اجتماعی، سال پنجم، شماره ۱۵.
- مریدی، سیاوش (۱۳۸۳) مبانی نظری و تجارب جهانی تامین اجتماعی روستائیان، تهران: مؤسسه علمی پژوهش تامین اجتماعی
- مولایی، محمد (۱۳۸۶) مقایسه درجه توسعه یافتگی بخش خدمات و رفاه اجتماعی استان های ایران بین سالهای ۱۳۷۳-۱۳۸۳، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۴.

1-Conning, Jonathan and Michael Kevane (2002) Community-Based Targeting Mechanisms for Social Safety Nets: A Critical Review, World Development Vol. 30, No. 3, pp. 375-394.

2-Lau, Annal. D., Robert A. Cummins and Wenda McPherson (2005) AN INVESTIGATION INTO THE CROSS-CULTURAL EQUIVALENCE OF THE PERSONAL WELLBEING INDEX, Social Indicator Research, 72: 403-430.

3-Midgley, James and Hall, Anthony (2004) Social Policy for Development, Sage.

4-Narayan, Deeba (2006) Empowerment Conceptual Framework and Methodological Challenges, published in Measuring Empowerment, Narayan, Deeba, Oxford University Press.

5-Okulicz-Kozaryn, Adam (2008) Subjective Wellbeing Life Satisfaction Happiness: Determinants of Values at The Individual and Societal Levels, Dissertation Presented to the Faculty of The University of Texas at Dallas for the Degree of Doctor of Philosophy in Public Policy and Political Economy.

6-Wood, Geof and Gough, Ian (2006) A Comparative Welfare Regime Approach to Global Social Policy, World Development Vol. 34, No. 10, pp. 1696-1712.

نابرابری اجتماعی و توسعه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با مسائل و مشکلات تضادها و نابرابری‌هایی است که فرایند توسعه اجتماعی - اقتصادی بویژه در کشورهای جهان سوم بیار می‌آورد.

سر فصل مطالب درس

- ۱- تعاریف و مفاهیم
- ۲- طبقات اجتماعی در ایران
- ۳- نظام‌های تاریخی و شیوه‌های تولید
- ۴- فتودالیسم، طبقات اجتماعی و توسعه
- ۵- طرح نظریه مقررات توسعه (شیوه‌های توسعه)
- ۶- فقر، عدالت و توسعه در ایران
- ۷- سیاست‌های تعدیل ساختاری و توسعه در ایران
- ۸- طبقه متوسط و توسعه
- ۹- ارزیابی طرح‌های رفاهی روز: هدفمند کردن یارانه‌ها...

منابع

- ۱- زاهدی، محمدجواد (۱۳۸۲) توسعه و نابرابری، تهران، انتشارات مازیار.
- ۲- فرامرزی رفیع‌پور (۱۳۷۶) توسعه و تضاد، تهران، شرکت سهامی انتشار.

۳- انصاری، ابراهیم (۱۳۷۸) نظریه‌های قشربندی اجتماعی و ساختار تاریخی آن در ایران، انتشارات دانشگاه

اصفهان.

۴- ریشه، گئی (۱۳۸۵) تغییرات اجتماعی، ترجمه منصور وثوقی، نشر نو.

۵- ادیبی، حسین (۱۳۵۴) جامعه‌شناسی طبقات اجتماعی، تهران.

سمینار مسائل و مشکلات اجتماعی جامعه روستایی و عشایری ایران

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

جامعه روستایی ایران با وجود خروج از کنج انزوای تاریخی و جغرافیایی خود دارای مسائل و مشکلات متعددی است که شناخت آنها برای دانشجویان رشته توسعه روستایی الزامی است. تحلیل این مسائل و مشکلات با حضور و همکاری صاحب‌نظران مسائل روستایی کشور و به صورت سمینار انجام خواهد گرفت.

سرفصل مطالب درس

- ۱- مشکلات و موانع صنعتی کردن روستاها
- ۲- بررسی علل عدم موفقیت برنامه‌های اصلاحات ارضی در ایران
- ۳- بررسی علل ناکامی تعاونی‌های روستایی در چهار دهه اخیر.
- ۴- بررسی مهاجرت‌های روستایی در چهار دهه اخیر و تداوم آنها.
- ۵- مسئله مشارکت روستاییان و توانمندسازی آنان.
- ۶- تحولات مربوط به سبک زندگی در جامعه روستایی
- ۷- اتانسیسم و تداوم آن در روستاها.
- ۸- مسائل مربوط به محیط زیست و بهداشت جامعه روستایی
- ۹- مشکلات مربوط به قطعه قطعه بودن اراضی روستایی
- ۱۰- مسائل مربوط به اشتغال و بیکاری جوانان در جوامع روستایی
- ۱۱- مشکلات مربوط به افشار و خانواده‌های کم درآمد در جامعه روستایی

۱۲- فروپاشی ساختار سنتی جوامع عشایری و نتایج آن

۱۳- مسائل و مشکلات کوچ و اسکان

۱۴- آینده جوامع عشایری در ایران

منابع

- ۱- هوگلاند، اریک ج (۱۳۸۱)، زمین و انقلاب در ایران، ترجمه فیروزه مهاجر، نشر شیرازه، تهران.
- ۲- عمید، محمد جواد (۱۳۸۳) کشاورزی، فقر و اصلاحات ارضی در ایران، ترجمه میدرامین امینی‌نژاد، نشر نی.
- ۳- ازکیا، مصطفی؛ غفاری، غلامرضا (۱۳۸۳) جامعه‌شناسی توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران، نشر نی.
- ۴- طالب، مهدی عبیری، موسی (۱۳۸۴) جامعه‌شناسی توسعه روستایی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۵- خوران، جان (۱۳۷۸) تاریخ تحولات اجتماعی ایران، ترجمه احمد تدین، تهران.
- ۶- کانونیان، محمدعلی همایون (۱۳۸۰) تضاد بین دولت و ملت در ایران، ترجمه علیرضا طیب، نشر نی.
- ۷- نعمانی، فرهاد (۱۳۵۸) تکامل فتو‌الدایم در ایران، انتشارات خوارزمی، تهران.
- ۸- لمبتون، آن کی (۱۳۴۵) مالک و زارع در ایران، ترجمه منوچهر امیری، انتشارات ترجمه و نشر کتاب.
- ۹- صفی‌نژاد، جواد (۱۳۷۵) عشایر مرکزی ایران، انتشارات امیرکبیر.
- ۱۰- امام‌اللهی بهاروند، سکندر (۱۳۶۰) کوچ‌نشینی در ایران، ترجمه و نشر کتاب.

مدیریت روستایی در ایران

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از ارائه این درس آنست که دانشجویان با پدیده مدیریت روستاهای ایران آشنا گردیده و با توجه به تحولاتی که در دهه‌های اخیر در روستاهای کشور رخ داده است به روند تطوری مدیریت روستائی در رابطه با ویژگی‌های طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روستاهای کشور که واحدی یکپارچه با نوعی تنیدگی امور مختلف با یکدیگر می‌باشد آشنا شوند.

سر فصل مطالب درس

- ۱- تعریف مدیریت روستا در دوره‌های مختلف (قبل از مشروطیت، در دوران جنگ جهانی، تا قبل از اصلاحات ارضی، از اصلاحات ارضی تا انقلاب اسلامی و از انقلاب اسلامی تاکنون)
- ۲- سازمان و تشکیلات مدیریت روستائی در دوره ارباب و رعیتی
- ۳- قانون کدخدائی در مصوبه مجلس دوره اول در سال ۱۳۲۵ هجری قمری
- ۴- اولین برنامه عمران روستائی کشور در سال ۱۳۱۶
- ۵- مدیریت روستائی بعد از جنگ دوم جهانی (ورود اصل ۴ نرومن، قانون بنگاه عمران کشور، قانون ازدیاد سهم کشاورزان، قانون الغاء عوارض در دهات، و...)
- ۶- مدیریت روستائی بعد از اصلاحات ارضی
- ۷- تشکیل تعاونی‌های روستائی و وظایفی که قانون به این موسسه واگذار کرد، لایحه قانونی تشکیل انجمن‌های ده و اصلاح امور اجتماعی، نقش وزارت آبادانی و مسکن در اداره و عمران روستائی
- ۸- تحلیلی بر مدیریت روستائی از گذشته تا قبل از انقلاب اسلامی.
- ۹- شوراهای اسلامی روستا و نهادهای نوپا در روستاها پس از پیروزی انقلاب اسلامی.

- ۱۰- ضرورت همکاری سازمان های دولتی با نمایندگانی از جامعه روستائی برای پیشبرد امور.
- ۱۱- تشکیل دهیاری ها و تفویض رابطه دولت با روستا بعد از تصویب قانون تجمیع عوارض.
- ۱۲- تحلیلی از موقعیت فعلی مدیریت روستائی در کشور.

منابع

- ۱- طالب، مهدی (۱۳۷۶). مدیریت روستائی در ایران. چاپ دوم، از انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲- ملک، حسین (۱۳۷۵) گزارشی درباره نابسامانی های کشاورزی مملکت، انتشارات مرکز تحقیقات ایرانی.
- ۳- وثوقی منصور (۱۳۸۴). جامعه شناسی روستائی انتشارات کیهان، تهران
- ۴- گنجعلی زاده و... (۱۳۵۵) بررسی تحولات و تغییرات عمران روستائی در ایران. اداره کل امور اجتماعی، سازمان عمران و نوسازی روستاها، وزارت تعاون و امور روستاها.
- ۵- شایسته محمود (۱۳۴۸) مالکیت املاک مزروعی و تعاون، سازمان مرکزی تعاون کشور.
- ۶- گیاهی جهانگیر (۱۳۶۰) سمینار بررسی نظام شورائی در جمهوری اسلامی ایران، مرکز تحقیقات روستائی.
- ۷- معتدل، عطاء ا... (۱۳۴۸) کتابی درباره فلسفه عمران دهات، نظری به تجارب حاصل، سازمان برنامه و بودجه.

مدیریت و ارزیابی اقتصادی پروژه‌های توسعه روستایی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با روشهای مدیریت و کنترل پروژه‌های توسعه روستایی می‌باشد.

سر فصل مطالب درس

۱. اصول مدیریت و کنترل پروژه‌ها
۲. معرفی روش‌های برنامه‌ریزی شبکه
۳. ترسیم شبکه پروژه
۴. محاسبات مربوط به زمان پروژه
۵. محاسبات مربوط به منابع پروژه
۶. محاسبات مربوط به هزینه‌های پروژه
۷. آشنایی با نرم‌افزار Microsoft Project جهت مدیریت و کنترل پروژه‌های روستایی
۸. چرخه پروژه
۹. معیارهای ارزش پروژه و رتبه‌بندی پروژه‌ها
۱۰. آشنایی با نرم‌افزارهای مربوط به ارزیابی اقتصادی و مالی (Excel)
۱۱. نوشتن یکت پروژه و ارزیابی مالی و اقتصادی آن بعنوان کار عملی

منابع

۱. نادری پور، محمود (۱۳۸۰) برنامه‌ریزی و کنترل پروژه، محمود انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی.

۲. شیرمحمدی، علی (۱۳۸۲) مدیریت و کنترل پروژه حاج علی انتشارات جهاد دانشگاهی، دانشگاه صنعتی

اصفهان.

۳. کاربرد نرم افزار ماکرو ساخت پژوهش (۱۳۸۳) ترجمه کانون انتشارات نشر علوم.

۴. پرابزگی تینگر (۱۳۸۰) تحلیل اقتصادی طرح های کشاورزی. ترجمه مجید کویسای، انتشارات دانشگاه

تهران.

۵. اسکونزاد، محمد مهدی (۱۳۸۴) اقتصاد مهندسی. انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر، چاپ بیست و یکم.

۶. سلطانی، غلامرضا (۱۳۸۱) اقتصاد مهندسی. انتشارات دانشگاه شیراز.

ارزیابی اجتماعی پروژه‌های توسعه روستایی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از این درس این است که دانشجویان با روش‌های ارزیابی اجتماعی پروژه آشنا شده و در پایان توانایی شناسایی و فهم پیامدها و آثار اجتماعی پروژه‌ها بر جامعه محلی را داشته باشند.

سر فصل مطالب درس

- تعریف مفهوم ارزیابی اجتماعی فرهنگی پروژه
- ارزیابی انطباق پروژه‌ها با نیازهای جامعه روستایی
- رویکرد های ارزیابی تاثیر پروژه
- مکانب و نظریه های ارزیابی پدیده های اجتماعی
- ابزارها و دانش های ارزیابی
- ارزیابی تاثیر پروژه و شرایط اضطراری
- ارزیابی تاثیر در سازمان ها
- طرح ارزیابی آثار اجتماعی و فرهنگی پروژه ها در نواحی روستایی
- ارزیابی روشهای اجرا در پروژه های توسعه روستایی

منابع:

۱. روچ، کریس (۱۳۸۷) ارزیابی تاثیر پروژه. ترجمه حسن چاووشیان. تهران: نشر اختران.
۲. بکر، هنک و ونکلی، فرانک (۱۳۸۸) راهتمای بین المللی برآورد و پیامدهای اجتماعی. ترجمه هادی جلیلی. تهران: جامعه شناسان.

۳. ابراهیم پور، محسن و مصطفوی، رضا (۱۳۸۷) ارزیابی آثار و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی طرح ها و پروژه ها. تهران: دفتر مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.
- ۴-حیدری، کاوس؛ هاشمی سید ضیاء، (۱۳۸۲) مطالعات اجتماعی، اقتصادی و طبیعی بالادست سد کارون ۳، پژوهشکده مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران و شرکت آب و نیرو.
- ۵-حیدری، کاوس؛ میرزایی، حسین (۱۳۸۸) مطالعات اجتماعی، اقتصادی و اسکان مجدد بالادست سد کارون ۴، پژوهشکده مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران و شرکت آب و نیرو.

تجربیات توسعه روستایی در کشورهای دیگر

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

این درس سعی دارد دانشجویان دوره کارشناسی توسعه روستایی را با سیاستها، استراتژیها و روندهای توسعه جامعه روستایی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه آشنائی پیدا کرده و به تحلیل سیاستهای مربوط در رابطه با توسعه همه جانبه آن کشورها بپردازند. پیدا کردن دیدگاهی کلی و اشراف به مسائل اساسی توسعه روستایی در هر یک از جوامع در رابطه با ویژگیهای اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آنها مورد توجه در این درس می‌باشد.

سرفصل مطالب درس

تعریف توسعه و عوامل مولفه آن با عنایت به تحولاتی که در دهه‌های اخیر پیدا کرده است.

1. تعریف توسعه کشاورزی و رابطه آن با تعریف توسعه روستایی، کاربرد توسعه روستایی در کشورهای مختلف.
2. مراحل صنعتی شدن و اثرات آن بر جامعه روستایی (مهاجرت گسترده به شهرها، تحول واحدهای بهره‌برداری، انقلاب کشاورزی، کارکردهای جدید روستا و ...)
3. فاصله گرفتن شهر از روستا و نتایج آن در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه: روستاهای کشاورزی، روستاهای دارای مشکلات تولیدی، اجتماعی و اقتصادی
4. اولویت‌های توسعه روستایی، اهداف کلی توسعه روستایی در کشورهای مختلف سرمایه‌داری، سوسیالیست، کشورهای جهان سوم.
5. دولت و توسعه روستایی

۶. مشارکت و توسعه روستایی
۷. وضعیت‌ها و چالش‌های مربوط به فقر روستایی
۸. برنامه‌ریزی‌های روستایی و توسعه روستایی
۹. استراتژی‌های توسعه روستایی در کشورهای مختلف
۱۰. بررسی روند و تحولات توسعه روستایی در کشورهای فرانسه، انگلستان، آمریکا شوروی سابق، چین، کوبا، کشورهای آمریکای لاتین، کشورهای آسیای جنوب شرقی، هندوستان، پاکستان، بنگلادش، اندونزی، مالزی و کشورهای ترکیه، یونان و ...
۱۱. در این درس هر یک از دانشجویان موظف به تهیه یک مقاله در مورد روند و نتایج توسعه روستایی در یکی از کشورها خواهند بود.

منابع

- Barrel, p (1978), les Socites Rurales du 20 eme siecle. Paris Armand. Colincollection U.
- Bidiguel, Maryvonne. (1986) le Rural En Question' Editions L' Harmattan. PARIS.
- Fremont A (1984), (en coll), Geographie, Msson, Paris.
- Kayser B. (1988) Permanence et perversion de la ruralite Etudes rurales. No 109.
- M. L. Dhawan(2005) Rural development Priorities ISHA BOOKS delhi – 110033 Published in 2005 in India by Isha books
- vasant Desai (2005) Rural development in India past, present and future a challenge in the crisis second revised edition.
- K.K. singh S. Ali(2001) Rural Development strategies in Developing countries the institute for integrated Society Development strategies in Developing countries the institute for integrated Society Development, Lucknow Srup & SONS new delhi – 110002 1st Edition.
- Barracoulough, solon L., (1991)An end to Hunger? The social Orgines os Food Strategies zod Books, London.
- Barracoulough, solon L.,(2000) Towards integrated and sustainabile Development UNRISD GENEVA.

Barracough, solon L., and Krishna Ghimire (1995) *Forests and Livelihoods: the social Dynamics of Deforestation in Developing countries*, Macmillan, London .

Barracough, solon L., and Daniel Moss (1999) *toward Greter food Security in Centra maerica following Hurricane Mitch: Rethinking Sustainable Rural Development Priorites A Report Commissioned by Oxfam America, Oxfam America. Washington, D. C., May .*

Bromley, D. W., (1989) *Property relations and economic development the other land reform*, world development, vol. 17, No. 6, June.

Dirven, Martin, (1999) *the role of agents in agricultural Policies: in tentions and reality*, CEPAL Review, August 1999, pp. 175-190.

تحولات جمعیتی و توسعه (با تأکید بر نواحی روستایی ایران)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -

هدف

این درس به بررسی و تحلیل رابطه متقابل توسعه و تغییرات ساخت و ترکیب جمعیت در کشور، به ویژه نواحی روستایی می‌پردازد. اثرات توسعه بر زاد و ولد، مرگ و میر، و مهم‌تر از همه مهاجرت‌های روستایی از یک سو و نقش آن در شکل‌گیری نهادها و سازمان‌های مرتبط با مباحث جمعیتی از سوی دیگر. از اهداف مهم این درس هستند.

سرفصل مطالب درس

- ۱- فضای مفهومی موضوع
- ۲- دیدگاه‌های مربوط به توسعه و جمعیت
- ۳- توسعه و باروری در ایران (با تأکید بر مناطق روستایی)
- ۴- بهداشت و مرگ و میر در نواحی روستایی
- ۵- توسعه و تحولات نهاد خانواده در ایران
- ۶- مهاجرت‌های روستایی در ایران (معاصر)
- ۷- پیامدهای مهاجرت (حومه‌نشینی، بیکاری و...) و برنامه‌ریزی‌های توسعه
- ۸- بحران اجتماعی، اقتصادی و تاثیر آن بر تحولات جمعیتی
- ۹- تحلیل برنامه‌ها و سیاست‌های جمعیتی توسعه در ایران
- ۱۰- رشد جمعیت و آینده (دورنمای موضوع)

منابع

- ۱- انجمن جمعیت‌شناسی ایران (۱۳۸۳) بررسی مسائل جمعیتی ایران، مجموعه مقالات دانشگاه شیراز ۲۳، ۲۴ اردیبهشت.
 - ۲- میرزایی محمد (۱۳۸۴) توسعه و تحولات جمعیتی در ایران. تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
 - ۳- آبرای، آاس (۱۳۷۸). مهاجرت، شهرنشینی و توسعه، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران موسسه کار و تامین اجتماعی.
 - ۴- زنجانی حبیب‌الله... (۱۳۸۰) مهاجرت، تهران، سازمان سمت.
 - ۵- سالنامه‌های آماری در ایران
 - ۶- نتایج تفصیلی سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن ۱۳۴۵، ۱۳۵۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵.
1. Djajic Slobodan, International Migration, Routledge, 2001.

اقتصاد کشاورزی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: توسعه اقتصادی

هدف

هدف از این درس آشنایی با علم اقتصاد کشاورزی و همچنین اقتصاد کشاورزی ایران و مسایل موجود

در آن می باشد.

سرفصل مطالب درس

۱. تعاریف و مفاهیم

۱-۱- انتخاب و مفهوم اقتصادی آن

۱-۲- تعریف اقتصاد

۲. اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد ایران

۳. رفتار مصرف کننده و تقاضا برای محصولات کشاورزی

۳-۱- مطلوبیت اساس تقاضا

۳-۲- انتخاب مصرف کننده

۴. تصمیم گیری تولید کننده: توابع با یکت نهاد متغیر

۴-۱- روابط فیزیکی

۴-۲- روابط ارزشی

۵. تصمیم گیری تولید کننده: دو نهاد متغیر

۵-۱- توابع دو نهاد متغیر

۵-۲- روابط تولید- تولید

۶. هزینه ها، عرضه و تعیین قیمت

۷. رقابت و بازار

۸. رقابت ناقص و تنظیم بازار

۹. بازاریابی محصولات کشاورزی

۱۰. تجارت بین‌الملل محصولات کشاورزی

منابع

- سلطانی، غلامرضا و نجفی، بهاء‌الدین (۱۳۸۰) اقتصاد کشاورزی، انتشارات دانشگاه شیراز.
- کویاھی، مجید (۱۳۷۹) اصول اقتصاد کشاورزی، انتشارات دانشگاه تهران.
- پخشوده، محمد؛ کبری، احمد (۱۳۸۱) اقتصاد کشاورزی انتشارات دانشگاه کرمان.

مردم‌شناسی ایلات و عشایر

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از درس مردم‌شناسی ایلات و عشایر، آشنایی دانشجویان با جامعه عشایری ایران و روند تحولات آن در طول تاریخ و به ویژه در چهار دهه اخیر است. از سال ۱۳۴۱ با ملی‌شدن مراتع و اسکان تدریجی کوچ‌نشینان آغاز شده است که این خود موجب کاهش تدریجی جمعیت عشایری کشور گردیده است. مجموعه روند این تحولات در این درس مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

سرفصل مطالب درس

- ۱- تعریف جمعیت کوچ‌نشین و تفاوت آن با جمعیت متحرک
- ۲- تفاوت‌های بین جامعه کوچ‌گر و جامعه روستایی
- ۳- ریشه‌های تاریخی عشایر ایران
- ۴- نظام عشایری در کنار نظام کشاورزی و شهرنشینی در طول تاریخ
- ۵- سازمان ایلی عشایر
- ۶- سلسله مراتب اجتماعی-اقتصادی و هرم قدرت در جامعه عشایری
- ۷- رابطه دولت و عشایر در ایران و تحولات آن در طول تاریخ
- ۸- بررسی ایلات عمده ایران: لرهای ایران (لرهای پشتکوه، لرهای بختیاری، ایلات کهگیلویه و بویراحمد، ایلات قشقایی).
- ۹- فروپاشی ساختار ایلی بعد از سال‌های ۱۳۴۰
- ۱۰- وضعیت ایلات در حال حاضر

منابع

- ۱- صفی زراد، جواد (۱۳۷۵) عشایر مرکزی ایران، انتشارات امیرکبیر.
- ۲- مشیری، رحیم (۱۳۷۲) جغرافیای کوچ‌نشینی، دکتر وحید مشیری، انتشارات سمت.
- ۳- دومورینی، ژ (۱۳۷۵) عشایر فارس، ترجمه جلال‌الدین رفیع‌فر، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴- نیک‌خلق، علی‌اکبر عسکری نوری، (۱۳۷۷) جامعه‌شناسی عشایر ایران، انتشارات چاپخش.
- ۵- مجموعه مقالات (معتبر استراتژی توسعه زندگی عشایر) سازمان امور عشایر ایران، انتشارات عشایری.

۱۳۷۰

- ۶- کیانی، منوچهر (۱۳۷۱) سبزه چادرها، (تحقیقی از زندگی مردم ایل قشقایی).
- ۷- منابع و مآخذ عشایر ایران، انتشارات عشایری، ۱۳۶۶.
- ۸- صفی زراد، جواد (۱۳۸۱) لرهای ایران، تهران، نشر آتیه بهار.
- ۹- فصلنامه عشایری ذخائر انقلاب دوره‌های مختلف. از انتشارات سازمان امور عشایری.

دین و توسعه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: دیدگاهها و نظریه‌های توسعه - توسعه اجتماعی

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم توسعه در منابع دینی و همچنین نقش دین در توسعه اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است. در این درس همچنین دانشجویان با مدیریت دینی و نقش آن در برنامه‌ریزی توسعه‌ای آشنا می‌شوند. نقش رویکرد اسلامی در برنامه‌های توسعه و مدیریت جامعه و رابطه آن با فرایند توسعه کشور از جمله اهداف دیگری است که در این درس مورد نظر است.

سرفصل مطالب درس

- ۱- تبیین مفاهیم و رویکردها
- ۲- نگرش تاریخی به رابطه دین و توسعه
- ۳- دیدگاه ابن خلدون
- ۴- دیدگاه فلاسفه غرب
- ۵- دیدگاه وبر
- ۶- دیدگاه دورکیم
- ۷- دیدگاه مارکس
- ۸- دیدگاه ترنر
- ۹- سرمایه‌داری نوین غرب
- ۱۰- نقد و ارزیابی دیدگاهها
- ۱۱- دیدگاه قرآن در خصوص تحولات اجتماعی
- ۱۲- مفاهیم اقتصادی در دین اسلام

۱۳- مفاهیم اجتماعی و فرهنگی در اسلام

۱۴- دیدگاه حضرت علی (ع) در خصوص مدیریت و توسعه به معنای امروزی

۱۵- مفهوم توسعه در روایات و احادیث

۱۶- دین و توسعه در ایران امروز

۱۷- بررسی آمار و واقعیت‌ها در خصوص مدیریت دینی در کشور و توسعه

منابع:

۱. ترنر، برایان اس (۱۳۸۰) وبر و اسلام، مترجمان حسین پستان و دیگران، پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
۲. حسینی نسب، سیدرضا (۱۳۸۰) شیعه پاسخ می‌دهد، حوزه علمیه قم، نشر مشرق.
۳. خدیوی، صدیقه (۱۳۸۰) بررسی میزان و عوامل مؤثر در بایستگی دانشجویان زن به شعار مذهبی در دانشگاه‌های فردوسی و علوم پزشکی مشهد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
۴. رودلف، کورت (۱۳۷۸) درآمدی بر دین‌شناسی، ترجمه همایون همتی، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
۵. شجاعی زند، علی رضا (۱۳۸۰) دین، جامعه و عرفی شدن: جستارهایی در جامعه‌شناسی دین، تهران، نشر مرکز.
۶. شجاعی زند، علی رضا (۱۳۷۸) مشروعیت دینی دولت و اقتدار سیاسی دین؛ بررسی جامعه‌شناختی مناسبات دین و دولت در ایران اسلامی، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.
۷. شرفی، ابوالفضل (۱۳۸۱) بررسی تطبیق فضای مفهومی دین‌ورزی در بین دانشجویان دانشگاه فردوسی مهاباد شهر مشهد در سال تحصیلی ۸۱-۸۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
۸. طالبان، محمدرضا (۱۳۸۰) دینداری و بهره‌کاری در میان جوانان دانش‌آموز، تهران، موسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات.
۹. طباطبایی، علامه سید محمد حسین (۱۳۵۶) آموزش دین اسلام، تنظیم‌کننده سیدمهدی آیت‌اللهی، حوزه علمیه قم، انتشارات اسلامی.
۱۰. طباطبائی، علامه سید محمد حسین (۱۳۶۳) المیزان، جلد اول، چاپ اول، بنیاد علمی و فکری علامه.

۱۱. طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۳۸۲) ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان: موج دوم، ویرایش اول، یافته‌های پیمایش در ۲۸ استان کشور، ناشر دفتر انتشارات طرح‌های ملی
۱۲. عبدی، عباس و گودرزی، محسن (۱۳۷۸) تحولات فرهنگی در ایران، چاپ اول، تهران، انتشارات روش.
۱۳. محسنی، منوچهر (۱۳۷۹) بررسی آگاهی‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی - فرهنگی در ایران، تهران، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی.
۱۴. همپلتون، ملکوم (۱۳۷۷) جامعه‌شناسی دین، ترجمه محسن ثلاثی، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.

۱۵. واخ، یوانجیم (۱۳۸۰) جامعه‌شناسی دین، ترجمه جمشید آزادگان، تهران، سمت.

- 1-Brown, L. B. (1964) "Classification of Religious Orientation" Journal for the Scientific study of Religion, vol. 4: 91-99.
- 2-Clayton, R. r. and Gladden, J. W. (1974) "The Five Dimensions of Religiosity: Toward Demythologizing a Sacred Artifact" Journal for the Journal for the scientific study of Religion, vol. 13: 135-145.
- 3-Faulkner, J. E. and e Jong, G. D. (1966) "Religiosity in 5-D : An Empirical Analysis" Social Forces, 45: 246-254.
- 4-Glock, C. Y. (1972) "on the Study of Religious Commitment" in J. E. Faulkner, (ed) Religion's Influence in Contemporary Society, Readings Hammond and Benton Johnson (eds) American Mosaic, social Patterns of Religion in the United States, New York: Random House: 24-39.
- 5-Hill Peter C. and Hood Jr. Ralph W., 1999, Measures of Religiosity, Religious Education press, Birmingham Alabama.
- 6-Himmelfarb, H. S. (1975) "Measuring Religious Involvement" social forces, 53 : 606-618 in the sociology of Religion, Ohio: Charles E. Merrill: 38-56.
- 7-King, M. (1967) "Measuring the religious variable: Nine Proposed dimensions" Journal for the Scientific study of Religion, vol. 6: 173-185.
- 8-King, M. and Hunt, R (1969) "Measuring the religious variable: Amended findings" Journal for the scientific study of Religion, vol. 8: 321-323.
- 9-King, M. and Hunt, R. (1975) "Measuring the religious variable: National replication" Journal for the Scientific study of Religion, vol. 14-13-22.
- 10-Linski, G. (1961) the Religious factor, A Sociological study of Religions' Impact on Politics, Economics, and Family Life, Connecticut: Greenwood Press.

11-Nadeiman, A. E (1971) "Dimensions of Religiosity: A Factor – Analytic view of protestants, catholics and Christian Scientists" *Review of Religious esearch*, vol. 13, No: 1: 42-56.

12-O'connell, C. M. (1975) "Dimensions of Religiosity Among Catholics" *Review of Religious Resarch*, Vol. 16, No. 3: 198-207.

13-Roof, W. D. (1979) "Concepts and Indicators of Religious commitment: A Critical Review" in R. Wuthnow (ed). *The Religious Dimension: New Directions in Quantitative Resarch*, London: Academic Press: 17-45.

14-Stark, R. and Glock, C. Y. (1968) *American Piety: The Nature of Religious Commitment*, Berkeley: University of California Press.

15-Talip K. Can, 2000, can Religiosity Be Measured Dimensions of Religious Commitment, internet source: "start" near "Religion".

16-caldarola, c. (1982), *Religion and Development, Asia and the Middle East*, Walter de Gruyter.

روانشناسی اجتماعی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با رابطه متقابل دو مولفه مهم "فردی" و "اجتماعی" در فرایند توسعه جامعه است. در این درس دانشجویان می‌آموزند که چگونه پدیده‌ها و تحولات اجتماعی را با رویکرد تغییرات روانی در فرد مورد بررسی قرار دهند. از دیگر سو، دانشجویان با فرایند تأثیر و نقش عوامل اجتماعی در تغییرات شخصیت و مولفه‌های روانشناختی فرد آشنا شده و آنها را در مطالعات و بررسی‌ها مورد توجه و امعان نظر قرار خواهند داد.

سرفصل مطالب درس

۱. ضرورت و اهمیت مطالعه علم روانشناسی اجتماعی در بستر توسعه
۲. رابطه بینش و تفکر اجتماعی با مولفه‌های روانشناختی
۳. مفهوم ابعاد فردی و روانشناختی فرد
۴. شیوه‌های تبدیل رفتارهای فردی به نهاد اجتماعی
۵. فرهنگ و منجرهای اجتماعی
۶. فرهنگ‌پذیری و مولفه‌های آن
۷. شخصیت و ابعاد مختلف آن
۸. فرهنگ و شخصیت
۹. فرایند توسعه و ارتباط آن با امور روانی فرد
۱۰. مشارکت اجتماعی و مولفه‌های روانشناختی آن
۱۱. سرمایه اجتماعی و مولفه‌های روانشناختی آن

۱۲. فرایند شکل‌گیری احساس تعلق اجتماعی

۱۳. احساس مسئولیت اجتماعی و مولفه‌های روانشناختی آن

۱۴. فرگرایی و جمع‌گرایی

۱۵. روانشناسی بین فرهنگی

منابع

۱. تریاندیس، هری (۱۳۷۸) فرهنگ و رفتار اجتماعی، ترجمه نصرت فتی، وسماتش.
۲. تاپیا، کلود (۱۳۷۹) درآمدی بر روان‌شناسی اجتماعی، ترجمه مرتضی کتبی، نشر نی.
۳. ساعتچی، محمود (۱۳۷۸) روانشناسی کاربردی برای مدیران، مؤسسه نشر و پراکنش.
۴. ارونسون، الیوت (۱۳۷۰) روانشناسی اجتماعی، ترجمه حسین شکر گن، انتشارات رشد.
۵. استوتزل، ژان (۱۳۷۰) روانشناسی اجتماعی، ترجمه دکتر علیمحمد کاردان، انتشارات دانشگاه تهران.
۶. ناطق یور، محمدجواد و فیروزآبادی، سید احمد (۱۳۸۵) شکل‌گیری سرمایه اجتماعی و فراتحلیل عوامل مؤثر بر آن، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۸.
۷. وثوقی، منصوره میرزایی، حسین (۱۳۸۷) فرگرایی: تلاقی در ابعاد و شاخصه‌ها، نامه علوم اجتماعی، شماره ۳۳، دانشگاه تهران.
۸. میرزایی، حسین و رحمانی جبار (۱۳۸۷) فرهنگ و شخصیت ایرانیان در سفرنامه‌های خارجی، فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات فرهنگی، سال اول شماره ۳.

1-Schneider, F. W., Applied Social Psychology, 2005

2-Barone, F. Social Cognitive Psychology, 1997

3-Mead, G. H. Essays in Social Psychology, 2001.

اقتصاد ایران

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: توسعه اقتصادی

هدف

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با ابعاد مختلف و مسایل و تنگناهای موجود در اقتصاد ایران است. فائزاند ابزار تعلیمی لازم را جهت بررسی اقتصاد ایران کسب نمایند.

سرفصل درس:

- تاریخ و اقتصاد ایران از گذشته‌های دور تا انقلاب مشروطیت (بحث کلی)

- جمعیت سرزمین و الگوهای سکونت: (شامل: جمعیت، ترکیب سنی و جنسی، تحول جمعیتی وضعیت طبیعی و اقلیمی الگوهای زیستی و عشایری، روستائی و شهری).

- سازماندهی فعالیت‌های اقتصادی

- مبانی قانونی (شامل قانون اساسی، قانون برنامه و بودجه، قانون محاسبات، قوانین پولی و بانکی، قوانین مالیاتی، قوانین نجات، کار و بیمه‌های اجتماعی، قانون شوراها، قوانین مربوط به شرکت‌های دولتی قانون

اجرائی اصل ۲۹ قانون اساسی، قوانین مربوط به بخش‌های دولتی، تعاونی، خصوصی)

نقش و جایگاه دولت در اقتصاد، نظام برنامه‌ریزی و بودجه، نظام مالیاتی، نظام پولی و بانکی، تشکیلات اداری و اجرائی، نظام اجرائی طرح‌های عمرانی، چهارچوب فعالیت بخش خصوصی.

ارتباطات اقتصادی بین‌المللی، ایران در رابطه با اقتصاد جهانی، قراردادهای بین‌المللی اقتصادی کشور، واردات صادرات، انتقال تکنولوژی.

مبانی اجتماعی تولید اقتصادی: آموزش، بهداشت و درمان، توزیع درآمد و ثروت، فقر.

مبانی اقتصادی، حمل و نقل و ارتباطات، سوخت و انرژی، پست و مخابرات، منابع مادر، موجودی سرمایه،

مبانی قنی تولید، اشتغال، سرمایه‌گذاری، تکنولوژی و تولید، اشتغال و بیکاری، سرمایه‌گذاری و تکنولوژی،

تولید، مصرف، پس‌انداز و رفاه اجتماعی، مصرف، پس‌انداز ممکن، محیط زیست، تأمین اجتماعی،

